

Aan: het College van Burgemeester en Wethouders,
Stadhuis
Leiden

Betreft: Advies Bestemming restant reserve verkoop aandelen Nuon

Geacht College,

Leiden, 10 mei 2011

Dit advies van de Leidse MilieuRaad betreft de inhoud van het document 'Bestemming restant reserve verkoop aandelen Nuon', B&W nr. 11.0205, dd 1-3-2011.

In totaal handelt het om bestemmingsreserves begroot Euro 44.424.000, onder een verdeelsleutel waarbij de beschikbare fondsen worden verdeeld op basis van 30% 'bereikbaarheid', 20% 'onderwijs', 30% 'milieu en groen', en 20% 'sociaal-maatschappelijke en culturele infrastructuur'. De LMR kan op basis van haar expertisecompetentie slechts advies geven over twee gedeelten van het gehele pakket voornemens, namelijk 'bereikbaarheid' en 'milieu en groen', dus in feite over 60% van het totale voorstel.

Samenvattend

- De essentie van de Nuongelden is de éénmaligheid. Dit is het belangrijkste argument om die investeringen als bestemming te prefereren die een groot *once in a lifetime*-karakter hebben en die een grote uitstraling naar bewoners en bezoekers van Leiden hebben: Geef de hoogste prioriteit aan het project "Groene Singels" (1.1.4). Dit project is ons inziens zó waardevol en zó verstrekkend in betekenis voor groen/waterbeleving en welbevinden van de bewoners van de stad, nu en voor komende generaties inwoners, dat alles in het werk moet worden gesteld om dit project te realiseren. Dit kan door geld over te hevelen van 1.1.1 en/of 1.1.2. naar 1.1.4.
- Naar aanleiding van punt 1.1.8: Er lijkt voldoende geld onder bestemmingsruimte 1.1.8 om zonnepanelen zowel op de Nobel te installeren alsmede semi-transparante panelen op de glazen overkapping van het publieke gedeelte van het stadhuis.

Criteria voor bestemmingsreserveringen

In de toelichting op het voorgenomen besluit geven B&W aan om de gelden duurzaam en niet-consumptief te investeren. De LMR sluit zich bij dit gezichtspunt aan. Gezien het éénmalige en unieke karakter van de gelden ("*windfall*", of "*once in a lifetime*") vindt de LMR bovendien dat het accent zou moeten liggen op versterking van de openbare ruimte die exceptioneel zijn, d.w.z. aanzienlijk boven het niveau uitstijgen van 'normale' gemeentelijke projecten en die dus qua aard en inhoud ver buiten de normale gemeentelijke budgettering vallen. Het begrip 'duurzame investering' vat de LMR dan ook op als investering bedoeld om zaken te realiseren waarvan de inwoners van Leiden gedurende lange tijd zullen genieten als aandenken aan de 'Nuon-verkoop'.

Overzicht van de voorgestelde bestemmingsreserves

Onder 'bereikbaarheid' en 'milieu en groen' vallen volgens de LMR de voorgestelde bestemmingsreserves:

1.1.1. Bereikbaarheidsprojecten	k€ 7.901
1.1.2. Fietsenstalling Station	k€ 4.000
1.1.4. Groene Singels	k€ 6.321
1.1.5. Ontsluiting van groengebieden	k€ 1.000
1.1.6. Ondergrondse afvalcontainers	k€ 2.000
1.1.7. Duurzaamheidsfondsen	k€ 3.000
1.1.8. Klimaatmaatregelen	k€ 500

Advies

1.1.1. Bereikbaarheidsprojecten

In de toelichting wordt deze bestemming niet inhoudelijk uitgewerkt. In de toelichting wordt gewag gemaakt van '...projecten die voor de gemeente niet vrij zijn van financiële risico's' (p.14). De LMR kan hierom slechts de zorg uitspreken dat een zorgvuldige keuze wordt gemaakt, zodanig dat de bestemmingsgelden worden aangewend voor specifieke, niet-consumptieve projecten op het gebied van bereikbaarheid, b.v. het verwijderen van barrières voor waterverkeer (damwanden), aanleggen van aanlegsteigers, completeren van de fietspaden, of het creëren van voetgangerstunnels op strategische plekken.

1.1.2. Fietsenstalling Station

De fietsproblematiek bij Leiden Centraal is alom bekend. De gemeente heeft in het verleden veel aandacht en geld besteed aan het temperen van de chronische fietscongestie rondom het station. Een nieuwe, extra grote fietsenstalling is bepaald geen luxe, mede gezien het onophoudelijk toenemen van het gebruik van het openbare vervoer. Echter, de vraag is of het bouwen van een nieuwe fietsenstalling zó exceptioneel is dat het benodigde budget niet binnen de reguliere begroting kan worden gealloceerd. Aan de andere kant is er sprake van versterking van de openbare ruimte die 'boven de norm' uitsteekt. Het gaat ook om een duidelijk en chronisch bereikbaarheidsknelpunt.

samenvattend met betrekking tot 1.1.1 en 1.1.2

In totaal wordt bijna 12 miljoen euro uitgetrokken voor deze twee bestemmingen. De LMR vraagt zich of alle betrokken projecten wel voldoen aan het criterium dat het zou

moeten gaan om bijzondere projecten die niet uit een reguliere begroting te bekostigen zijn. Het is immers niet de bedoeling dat er met de NUON-gelden financiële gaten worden gedicht. Tegen deze achtergrond vraagt de LMR zich af of het niet de sterke voorkeur zou moeten hebben om het unieke Singelproject (1.1.4.) – dat in de huidige voorstellen niet volledig kan worden gedekt – compleet uit de NUON-gelden te bekostigen en de bedragen voor 1.1.1.en 1.1.2 overeenkomstig te verlagen. Met dit advies wil overigens niet gezegd zijn dat wij negatief zouden staan ten opzichte van bijvoorbeeld de uitbreiding van stallingsmogelijkheden voor fietsen in het algemeen en het wegnemen van belemmeringen in de bereikbaarheid.

1.1.4. Groene Singels

De LMR juicht van harte de beslissing toe om de gelden die zijn verkregen door verkoop van het gemeentelijke aandeel in een dienstverlener (Nuon) aan de inwoners, bedrijven en instellingen van Leiden ten goede te laten komen in de vorm van duurzame en niet-consumptieve investeringen. Het prachtigste en meest overtuigende voorbeeld van de versterking van de openbare ruimte vindt de LMR bestemmingsreserve 1.1.4, het 'Groene Singel'-project. De LMR is zeer enthousiast over dit voornemen. Het aan elkaar verbinden van de oases van groen langs de Leidse singels tot één groot groen en duurzaam beleven geeft o.i. een enorme impuls aan de intensiteit van de groenbeleving in Leiden terwijl ook de toeristische aantrekkingskracht aanzienlijk wordt versterkt (zowel op het land als op het water, de 'blauwe' component van het 'Groene-Singel'project). Bovendien voldoet dit project in het bijzonder aan het criterium 'duurzame investering' (zie boven). Met andere woorden, als er sprake is van een win-winsituatie, dan is het wel met dit project. Bij de uitvoering ervan kan een keur van infrastructurele zaken m.b.t. biodiversiteit: wallekanten, bomen, groen, speelplekjes voor kinderen (b.v. boomwoningen), restauratie van de vijver op het Plantsoen, worden meegenomen.

Echter, de gereserveerde bestemmingsreserve is onvoldoende om de kosten van het gehele project te dekken. Een incomplete uitvoering van het totale plan zou zeer jammer zijn. Eigenlijk is het in dit geval 'erop of eronder'. Bovenstaand doet de LMR de suggestie om dit project wél volledig uit de NUON-gelden te financieren.

1.1.5. Ontsluiting groengebieden

Deze bestemming draagt bij aan de continuïteit van groen in en rondom het stedelijke gebied de stad en verhoogt de recreatiemogelijkheden van de bewoners van Leiden op een milieuvriendelijke manier, mits besteed aan voetpaden en fietspaden. Ideeën zijn in 2010 verzameld in de workshop Groen Netwerk Leidse Ommelanden (<http://www.xs4all.nl/~beekterf/BioDivers/WorkshopVerslag22juni.pdf>) waarin een aantal wensen op het gebied van ontsluiting van groengebieden zijn geïnventariseerd. Ideaal zou zijn aansluiting van de fiets/wandelpaden met de Groene Singels.

1.1.6 Ondergrondse afvalcontainers

In de toelichting van het bestemmingsvoorstel wordt gesproken van een pilot experiment dat in mei 2011 wordt afgerond en waarvan de resultaten voor het zomerreces ter beschikking van B&W komen. Ondergrondse afvalcontainers vallen volgens de LMR in een categorie van uiterst utilitaire projecten waarvan de waarde voornamelijk bestaat uit afschermen van vuilnis voor meeuwen en daarnaast/daarmee beperking van verspreiding van zwerfafval – mits de burgers hun afval ín en niet naast de deksels van

de ondergrondse containers deponeren. Discipline van zowel gebruikers als de gemeentelijke instantie die ledigen verzorgt is gewenst.

1.1.7. Duurzaamheidsfondsen.

In de toelichting wordt gesproken over twee deelbestemmingen.

- **Revolving fund**

Aangezien verschillende definities bestaan voor een 'revolving fund' neemt de LMR voor de duidelijkheid aan dat het hier handelt om een fonds waaruit renteloze leningen worden verstrekt aan particulieren, bedrijven en instellingen om investeringen te doen waardoor de energieprestatie van de betreffende woning, bedrijfsruimte of instelling meetbaar verbetert. Met name in de bestaande bouw is nog verschrikkelijk veel te verbeteren aan de energieprestaties. In verband hiermee is het opzij leggen van 3 miljoen euro eigenlijk een druppel op een gloeiende plaat. Er zal dus streng moeten worden geselecteerd om in eerste instantie die projecten te bevorderen die de meeste verbetering beloven voor de geringste investering. Als criterium kan worden gebruikt dat dié maatregelen in overweging worden genomen welke leiden tot verbetering van het energielabel met tenminste twee stappen. Woningbouwcorporaties hebben op landelijk niveau een eigen energie- en klimaatconvenant met de overheid (bijvoorbeeld het recente initiatief van Aedes om samen met Greenchoice naar mogelijkheden te zoeken om grootschalig zonnepanelen op corporatiewoningen te plaatsen). Hierom adviseert de LMR om deze categorie nadrukkelijk van dit fonds uit te sluiten.

- **Fonds voor het eenmalig ondersteunen van lokale initiatieven op het gebied van duurzaamheid**

Voorstel van B&W is om een fonds op te richten ter waarde van 1 miljoen euro voor het éénmalig ondersteunen van duurzame initiatieven van burgers, instellingen en bedrijven die een bijdrage leveren aan de gemeentelijke duurzaamheidsdoelen. De LMR bepleit het ondersteunen van Initiatieven van burgers, instellingen en bedrijven die een aantoonbare en verifieerbare bijdrage willen leveren aan de gemeentelijke duurzaamheidsdoelen, zoals genoemd in punt 5 van het Beleidsakkoord. Het fonds zou aangewend kunnen worden om prikkels te creëren die voor burgers en marktpartijen de drempel verlagen om zelf te investeren in duurzaamheid. In de zomer van 2009 is tijdens een conferentie in Naturalis een plan ontwikkeld, "Het Groen Huis", waarin dit soort prikkels worden geconcentreerd. De LMR legt de suggestie neer om dit plan verder uit te (doen) werken (initiatiefnemers waren de Vereniging Kust & Zee en de Stichting Kenniscentrum voor Duurzame Ontwikkeling en Burgerinitiatieven).

1.1.8. Klimaatmaatregelen. Gezien de spectaculaire daling op de wereldmarkt van de prijzen van zonnepanelen (gehalveerd in de afgelopen 3 jaar) en de te verwachten verdere daling lijkt de voorgestelde bestemmingsreserve meer dan voldoende voor twee projecten van het kaliber 'de Nobel'. Suggestie van de LMR is om uit dezelfde bestemmingsreserve ook de glazen overkapping van de publieke ruimte van het stadhuis te voorzien van semi-transparante zonnepanelen. Immers, de gemeente meet zichzelf een voorbeeldfunctie aan op het gebied van klimaatbeleid. Door het installeren van zonnepanelen op een plaats waar veel burgers komen om diensten af te nemen van de gemeente (dus het stadhuis) wordt geïnvesteerd in zowel CO₂ reductie en in groene imago 'building' van de gemeente.

Samenvattend

De essentie van de Nuongelden is de éénmaligheid. Dit is het belangrijkste argument om die investeringen als bestemming te prefereren die een groot *once in a lifetime*-karakter hebben en die een grote uitstraling naar bewoners en bezoekers van Leiden hebben:

1. Geef de hoogste prioriteit aan het Groene Singelproject. De ontbrekende gelden kunnen worden gevonden door bestemmingsreserve uit 1.1.1.en/of 1.1.2 over te hevelen naar 1.1.4.
2. Er lijkt voldoende geld onder bestemmingsruimte 1.1.8 om zonnepanelen zowel op de Nobel te installeren alsmede semi-transparante panelen op de glazen overkapping van het publieke gedeelte van het stadhuis.

met vriendelijke groet,

Leendert Jonker,
Voorzitter LMR